

تفاوت روش های تأمین مالی
مبتنی بر سرمایه و بدهی در
بازار سرمایه ایران

تفاوت روش های تأمین مالی مبتنی بر سرمایه و بدهی در بازار سرمایه ایران

مقدمه

تأمین مالی یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های بنگاه‌های اقتصادی در مسیر رشد، توسعه و حفظ مزیت رقابتی محسوب می‌شود. شرکت‌ها برای اجرای پروژه‌های سرمایه‌گذاری، توسعه خطوط تولید، تأمین سرمایه در گردش و ورود به بازارهای جدید نیازمند منابع مالی هستند. در بازار سرمایه ایران، تأمین مالی به دو شیوه اصلی «تأمین مالی مبتنی بر سرمایه (مشارکتی)» و «تأمین مالی مبتنی بر بدهی (استقراضی)» انجام می‌شود. هر یک از این روش‌ها دارای ویژگی‌ها، مزایا، معایب و پیامدهای متفاوتی برای شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران هستند. انتخاب میان این دو مسیر، به عوامل متعددی نظیر ساختار مالی شرکت، میزان ریسک‌پذیری، هزینه سرمایه و شرایط اقتصادی بستگی دارد. این مقاله به بررسی تفاوت‌های این دو روش و معیارهای انتخاب مناسب‌ترین شیوه تأمین مالی می‌پردازد.

تفاوت روش های تأمین مالی مبتنی بر سرمایه و بدهی در بازار سرمایه ایران

تأمین مالی مبتنی بر سرمایه

تأمین مالی مبتنی بر سرمایه (Equity Financing) به فرآیندی اطلاق می‌شود که در آن شرکت از طریق واگذاری بخشی از مالکیت خود به سرمایه‌گذاران، منابع مالی مورد نیاز را تأمین می‌کند. در بازار سرمایه ایران، افزایش سرمایه از محل آورده نقدی سهامداران، پذیرش و عرضه اولیه سهام و تأسیس صندوق‌های املاک و مستغلات و صندوق‌های پروژه از مهم‌ترین ابزارهای این نوع تأمین مالی محسوب می‌شوند.

مهم‌ترین ویژگی تأمین مالی مبتنی بر سرمایه آن است که شرکت تعهدی برای بازپرداخت اصل سرمایه یا پرداخت سود ثابت ندارد. در این روش، سرمایه‌گذاران در سود و زیان شرکت شریک می‌شوند و بازدهی آنان به عملکرد اقتصادی شرکت وابسته است. از این رو، فشار مالی کمتری بر شرکت وارد می‌شود و ریسک نکول یا عدم توانایی در بازپرداخت بدهی کاهش می‌یابد.

با وجود مزایای مذکور، این روش دارای معایبی نیز هست. مهم‌ترین چالش آن کاهش سهم مالکیت سهامداران فعلی و رقیق شدن کنترل مدیریتی شرکت است. همچنین فرآیند تأمین مالی از این مسیر ممکن است زمان‌بر بوده و تحت تأثیر شرایط بازار یا شرایط کلان اقتصادی و سیاسی قرار گیرد. در دوره‌هایی که بازار سهام با رکود مواجه است، جذب سرمایه از طریق انتشار سهام جدید دشوارتر خواهد بود.

تفاوت روش های تأمین مالی مبتنی بر سرمایه و بدهی در بازار سرمایه ایران

تأمین مالی مبتنی بر بدهی

تأمین مالی مبتنی بر بدهی (Debt Financing) به روش هایی گفته می شود که در آن شرکت منابع مالی مورد نیاز خود را از طریق استقراض یا انتشار ابزارهای بدهی تأمین می کند. در بازار سرمایه ایران، انتشار اوراق اجاره، مرابحه، مشارکت، منفعت و سایر اوراق بدهی از مهم ترین ابزارهای این شیوه هستند. در این روش، مالکیت شرکت تغییر نمی کند و سهامداران فعلی کنترل خود را بر شرکت حفظ می کنند. همچنین هزینه تأمین مالی معمولاً از قبل مشخص بوده و امکان برنامه ریزی مالی دقیق تری برای مدیران فراهم می شود. در شرایطی که نرخ بازده پروژه های سرمایه گذاری بیش از هزینه بدهی باشد، استفاده از این روش می تواند موجب افزایش بازده حقوق صاحبان سهام شود.

با این حال، تأمین مالی مبتنی بر بدهی تعهدات مالی مشخصی برای شرکت ایجاد می کند. پرداخت سود دوره ای و بازپرداخت اصل بدهی در سررسید، ممکن است فشار نقدینگی قابل توجهی بر شرکت وارد سازد. در صورت کاهش درآمدها یا بروز مشکلات اقتصادی، احتمال ناتوانی در ایفای تعهدات مالی و افزایش ریسک ورشکستگی وجود دارد. بنابراین استفاده بیش از حد از بدهی می تواند ساختار مالی شرکت را با مخاطره مواجه کند.

تفاوت روش های تأمین مالی مبتنی بر سرمایه و بدهی در بازار سرمایه ایران

مقایسه دو روش تأمین مالی

در جدول زیر تأمین مالی مبتنی بر سرمایه و تأمین مالی مبتنی بر بدهی بر حسب معیارهای مختلف به صورت خلاصه مقایسه شده‌اند:

معیار مقایسه	تأمین مالی مبتنی بر سرمایه	تأمین مالی مبتنی بر بدهی
ماهیت تأمین مالی	واگذاری بخشی از مالکیت شرکت به سرمایه‌گذاران	دریافت منابع مالی در قالب بدهی و تعهد بازپرداخت
ابزارهای رایج در بازار سرمایه	افزایش سرمایه، پذیرش و عرضه اولیه سهام، تأسیس صندوق‌های سرمایه‌گذاری زمین و ساختمان	اوراق اجاره، مرابحه، مشارکت، منفعت، سلف و سایر انواع صکوک
تأثیر بر مالکیت شرکت	کاهش نسبی سهم مالکیت سهامداران فعلی	بدون تغییر در ساختار مالکیت
حق رأی سرمایه‌گذاران جدید	حق رأی و مشارکت در تصمیم‌گیری برای سرمایه‌گذاران جدید	معمولاً بدون حق رأی
الزام به بازپرداخت اصل سرمایه	ندارد	دارد
الزام به پرداخت سود دوره‌ای	ندارد و سود تابع عملکرد شرکت است	دارد و طبق قرارداد پرداخت می‌شود
فشار نقدینگی بر شرکت متقاضی	پایین	نسبتاً بالا
ریسک نکول (عدم ایفای تعهدات)	ناچیز	محتمل
هزینه سرمایه	معمولاً بالاتر در بلندمدت	معمولاً کمتر و قابل پیش‌بینی‌تر

تفاوت روش های تأمین مالی مبتنی بر سرمایه و بدهی در بازار سرمایه ایران

مقایسه دو روش تأمین مالی

معیار مقایسه	تأمین مالی مبتنی بر سرمایه	تأمین مالی مبتنی بر بدهی
سرعت تأمین مالی	معمولاً زمان برتر	در بسیاری موارد سریع تر
اثر بر نسبت بدهی شرکت	نسبت بدهی را کاهش می دهد	نسبت بدهی را افزایش می دهد
اثر بر بازده حقوق صاحبان سهام	معمولاً خنثی یا کاهش دهنده	در صورت موفقیت پروژه می تواند ROE را افزایش دهد
مناسب برای شرکت های نوپا	بسیار مناسب	کمتر مناسب
مناسب برای شرکت های بالغ و سودآور	مناسب	بسیار مناسب
میزان کنترل سهامداران فعلی	کاهش می یابد	حفظ می شود
پیچیدگی ارزیابی اعتباری	کمتر	بیشتر؛ نیازمند اعتبارسنجی و اخذ مجوزهای لازم
هدف اصلی استفاده	تقویت سرمایه و رشد بلندمدت	تأمین مالی پروژه ها و سرمایه در گردش با حفظ مالکیت

تفاوت روش های تأمین مالی مبتنی بر سرمایه و بدهی در بازار سرمایه ایران

کدام مسیر برای تأمین مالی مناسبتر است؟

انتخاب میان تأمین مالی مبتنی بر سرمایه و بدهی به شرایط شرکت بستگی دارد و نمیتوان یک نسخه واحد برای همه بنگاهها ارائه کرد. شرکت های نوپا و دانش بنیان که جریان نقدی پایدار ندارند، معمولاً از تأمین مالی مبتنی بر سرمایه بهره بیشتری میبرند؛ زیرا توانایی پرداخت تعهدات ثابت بدهی را ندارند. در مقابل، شرکت های بزرگ و سودآور که دارای درآمدهای پایدار هستند، میتوانند هم از ابزارهای مبتنی بر سرمایه و هم از ابزارهای مبتنی بر بدهی برای تأمین مالی استفاده کنند.

در عمل، بسیاری از شرکت های موفق از ترکیبی متعادل از سرمایه و بدهی بهره میگیرند. این رویکرد که به «ساختار سرمایه بهینه» معروف است، تلاش می کند ضمن کاهش هزینه سرمایه، ریسک مالی را نیز در سطح قابل قبولی حفظ کند. بنابراین تصمیم گیری درباره شیوه تأمین مالی باید بر اساس تحلیل دقیق وضعیت مالی شرکت، نرخ بازده پروژه ها، شرایط بازار سرمایه و چشمانداز اقتصادی صورت گیرد.

تفاوت روش های تأمین مالی مبتنی بر سرمایه و بدهی در بازار سرمایه ایران

کدام مسیر برای تأمین مالی مناسبتر است؟

در مطلب «انتخاب مناسبترین روش تامین مالی مبتنی بر بدهی در بازار سرمایه ایران» معرفی کلی درخصوص روش‌های تأمین مالی مبتنی بر بدهی و راهنمایی برای انتخاب از میان این روش‌ها ارائه شده است. همچنین در مطلب «انتخاب مناسبترین روش تامین مالی مبتنی بر سرمایه در بازار سرمایه» روش‌های تأمین مالی مبتنی بر سرمایه معرفی کلی و مقایسه شده‌اند.

تأمین سرمایه امین به عنوان نخستین بانک سرمایه‌گذاری کشور با برخورداری از بیش از یک دهه تجربه موفق در زمینه تأمین مالی و ارائه مشاوره به ده‌ها بنگاه اقتصادی اعم از خصوصی و دولتی، آمادگی دارد تا ضمن مشاوره درخصوص انواع روش‌های تأمین مالی، شرکت‌هایی را که متقاضی دریافت منابع مالی جهت تکمیل طرح‌های توسعه و یا سرمایه در گردش خود هستند، از ابتدا تا انتهای این مسیر همراهی نماید.

21 43 692 000

Info@aminib.com

www.aminland.ir

Tehran, Mirdamad St
W Qobadiyan St

امین
هوشمندی مالی